Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/942»

[COM(2021) 805 final/2 — 2021/0423 (COD)]

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (αναδιατύπωση)»

[COM(2021) 804 final — 2021/0424 (COD)]

και «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου»

[COM(2021) 803 final — 2021/0425 (COD)]

(2022/C 323/17)

Εισηγητής: ο κ. **Udo HEMMERLING**

Αιτήσεις γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: 17.2.2022 και 7.3.2022
	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 23.2.2022 και 3.3.2022
Νομική βάση	Άρθρα 114 παράγραφος 1, 194 παράγραφος 2 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	2.5.2022
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	19.5.2022
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	569
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	
(υπέρ/κατά/αποχές)	184/2/2

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και τις επακόλουθες κυρώσεις κατά της Ρωσίας και της Λευκορωσίας, η ΕΕ βρίσκεται σε ταχεία πορεία προσαρμογής της ενεργειακής της πολιτικής, ιδίως όσον αφορά το φυσικό αέριο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την ανακοίνωση «REPowerEU» για την ενεργειακή απεξάρτηση από τη Ρωσία έως το 2030, με τα πρώτα μεγάλα βήματα να έχουν ήδη προγραμματιστεί για το 2022. Η ΕΟΚΕ στηρίζει γενικά τη δύσκολη αυτή προσέγγιση και συνιστά στην Επιτροπή να καταρτίσει επικαιροποιημένη πρόταση για την εν λόγω δέσμη μέτρων για την αγορά αερίου, προκειμένου να αποτυπώσει τη νέα κατάσταση.

1.2. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να επιταχύνει τη μετάβαση στα ανανεώσιμα αέρια, για την οποία υπάρχει επείγουσα ανάγκη λόγω της συνεχιζόμενης κλιματικής αλλαγής. Η χρήση τους θα πρέπει να επικεντρωθεί σε τομείς όπου η απανθρακοποίηση είναι δύσκολη, ή όταν δεν είναι ήδη διαθέσιμες εναλλακτικές τεχνολογικές λύσεις, όπως ο άμεσος εξηλεκτρισμός τελικών χρήσεων.

1.3. Η πρόταση ορίζει το σύστημα αερίου και υδρογόνου ως δύο χωριστά συστήματα. Οι κανόνες που ορίζονται στη δέσμη μέτρων για το αέριο συνεπάγονται ότι οι απαιτήσεις είναι πολύ διαφορετικές. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι διαφορετικές και περιοριστικές απαιτήσεις για τα δύο συστήματα είναι μη αναλογικές. Θα πρέπει να υλοποιηθούν οι πιθανές συνέργειες για την από κοινού ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση των δύο συστημάτων μέσω κοινής ρύθμισης.

1.4. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι τα ανανεώσιμα αέρια θα πρέπει να είναι πλήρως εμπορεύσιμα στην κοινή αγορά. Συνεπώς, θα πρέπει να καθιερωθεί εξαρχής ένα ενιαίο σύστημα σε επίπεδο ΕΕ για τα πρότυπα ποιότητας και βιωσιμότητας του φυσικού αερίου.

1.5. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τον ιδιαίτερο ρόλο του βιομεθανίου στην ανάπτυξη μεγαλύτερου εφοδιασμού με ανανεώσιμα αέρια, για την κυκλική οικονομία και την περιφερειακή προστιθέμενη αξία. Αυτό θα ωφελήσει επίσης τη βιώσιμη γεωργία, μειώνοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

1.6. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές μεθανίου από ορυκτά καύσιμα είναι ανεπαρκής. Η ΕΟΚΕ γνωρίζει καλά ότι οι περισσότερες διαρροές μεθανίου πραγματοποιούνται εκτός της ΕΕ, και, για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαία η εφαρμογή ενός προτύπου εισαγωγών της ΕΕ για τις επιδόσεις ως προς τις εκπομπές μεθανίου στον κανονισμό.

2. **Επισκόπηση των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

2.1. Οι τρεις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του Δεκεμβρίου του 2021 αποτελούν μέρος της προσέγγισης «Fit for 55» για την επιτάχυνση της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 και την επίτευξη προόδου στην πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Στόχος είναι η προσαρμογή των κανόνων για την αγορά αερίου της ΕΕ με σκοπό τη μετάβαση στα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και η επέκταση αυτών των κανόνων ώστε να καλύπτουν μια αγορά υδρογόνου της ΕΕ.

2.2. Η τελευταία φορά που προσαρμόστηκε ουσιαστικά το ρυθμιστικό πλαίσιο για μια κοινή αγορά αερίου ήταν το 2009. Μέχρι στιγμής, η κύρια έμφαση έχει δοθεί σε ρυθμιστικά θέματα που αφορούν την αποδοτικότητα, το εμπόριο, τα δίκτυα, τον ανταγωνισμό και την ενημέρωση των καταναλωτών. Αυτό επεκτείνεται τώρα ριζικά, ώστε να συμπεριλάβει κανόνες που διέπουν τη μετάβαση στις μορφές ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

2.3. Προτιμώνται τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια αρνητικών, μηδενικών και/ή χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στην αγορά.

2.4. Μια εσωτερική αγορά και ένα δίκτυο υδρογόνου θα δημιουργηθούν και θα αναπτυχθούν σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν για την αγορά αερίου της ΕΕ. Ωστόσο, η Επιτροπή προτείνει ότι το υφιστάμενο δίκτυο αερίου και το μελλοντικό δίκτυο υδρογόνου δεν πρέπει να τελούν υπό τη διαχείριση ενός και μόνο διαχειριστή. Η πρόταση αυτή θα ισχύει ακόμη και αν ένας διαχειριστής υφιστάμενου δικτύου αερίου αναπτύξει επίσης ένα δίκτυο υδρογόνου (ο λεγόμενος οριζόντιος διαχωρισμός).

2.5. Επιπλέον, ένας κανονισμός σχετικά με τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα του αερίου προτείνεται για πρώτη φορά. Με τον τρόπο αυτό, ο στόχος της στρατηγικής της ΕΕ για το μεθάνιο, δηλαδή η παρακολούθηση και η μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας, θα μετατραπεί σε ειδικούς κανόνες.

3. **Ανάγκη επικαιροποίησης μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας**

3.1. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία προκαλεί τεράστια θλίψη στον λαό της Ουκρανίας. Η αντίσταση των πολιτών και του στρατού πρέπει να στηριχθεί. Ως συνέπεια των κυρώσεων κατά της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Λευκορωσίας, η ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να αναθεωρηθεί, ιδίως όσον αφορά τις εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία.

3.2. Τον Μάρτιο του 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή περιέγραψε ένα νέο σχέδιο για την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα της Ρωσίας έως το 2030, με την ονομασία «REPowerEU». Θα είναι εξαιρετικά δύσκολο η ευρωπαϊκή οικονομία και κοινωνία να μειώσει τη ζήτηση για ρωσικό φυσικό αέριο κατά δύο τρίτα έως τα τέλη του τρέχοντος έτους. Η ανακοίνωση καθορίζει πολλές νέες προτεραιότητες για την ενεργειακή ασφάλεια, την αποθήκευση αερίου, τις τιμές της ενέργειας και το βιομεθάνιο που σχετίζονται με τη δέσμη μέτρων για την αγορά αερίου του Δεκεμβρίου του 2021. Θα πρέπει να συζητηθεί ένα υποχρεωτικό μέσο για την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων αερίων, συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου.

3.3. Για μια συνεκτική πολιτική για την αγορά αερίου, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να καταρτίσει επικαιροποιημένη πρόταση για την εν λόγω δέσμη μέτρων για την αγορά αερίου. Αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει πρόταση για την επίσπευση των διαδικασιών αδειοδότησης για τις υποδομές αερίου και υδρογόνου.

4. **Γενικές παρατηρήσεις**

4.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να επιταχύνει τη μετάβαση στα ανανεώσιμα αέρια, για την οποία υπάρχει επείγουσα ανάγκη λόγω της συνεχιζόμενης κλιματικής αλλαγής. Ο τομέας του φυσικού αερίου πρέπει να συμβάλει σημαντικά στην απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές και τη σύζευξη τομέων στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας. Τα αέρια

χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών είναι επίσης αναγκαία για τη μετάβαση αυτή, ενώ χρειάζεται να πληρούνται υψηλές απαιτήσεις βιωσιμότητας στο πλαίσιο αυτό. Η χρήση τους θα πρέπει να επικεντρωθεί σε τομείς όπου η απανθρακοποίηση είναι δύσκολη, ή όταν δεν είναι ήδη διαθέσιμες εναλλακτικές τεχνολογικές λύσεις, όπως ο άμεσος εξηλεκτρισμός τελικών χρήσεων.

4.2. Η ΕΟΚΕ γνωρίζει τη δέσμευση για κλιματική ουδετερότητα που έχει κατοχυρώσει η ΕΕ στο νομοθέτημα για το κλίμα. Με βάση αυτήν τη δέσμευση, οι πολιτικές της ΕΕ θα πρέπει να εξετάσουν τα ειδικά πλεονεκτήματα των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας και των συστημάτων αερίου. Τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να μεταφέρουν ανανεώσιμη ηλιακή και αιολική ενέργεια με μικρές απώλειες μετατροπής. Τα δίκτυα αερίου μπορούν να χρησιμοποιούν μεγάλες εγκαταστάσεις αποθήκευσης και να παρέχουν μεταφορά σε μεγάλες αποστάσεις. Στον τομέα του αερίου, πρέπει να προτιμηθούν τα ανανεώσιμα αέρια και, σε μικρότερο βαθμό, τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στην αγορά. Ειδικότερα, το υδρογόνο θα πρέπει να είναι το επίκεντρο σε τομείς όπου η απανθρακοποίηση είναι δύσκολη, όπως η χαλυβουργία, η τσιμεντοβιομηχανία, η κεραμική ή οι μεταφορές μεγάλων αποστάσεων.

4.3. Δεδομένου ότι το CO_2 παραμένει στην ατμόσφαιρα για μεγάλο χρονικό διάστημα, πρέπει να διασφαλιστεί ο δεσμευτικός στόχος για την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 που κατοχυρώνεται στο νομοθέτημα της ΕΕ για το κλίμα. Θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα εάν δεν επιτευχθεί ο στόχος αυτός τα επόμενα χρόνια, ειδικά εάν αποδειχθεί ότι οι εκπομπές μεθανίου από τον ενεργειακό τομέα έχουν υψηλότερο αντίκτυπο στο κλίμα από ό,τι εκτιμάται σήμερα.

4.4. Τα αποδοτικά δίκτυα και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης αερίου —και, στο μέλλον, τα δίκτυα και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης υδρογόνου— είναι αναγκαία, καθώς αποτελούν σημαντικό στοιχείο ενός ασφαλούς και οικονομικά προσιτού ενεργειακού εφοδιασμού. Θα πρέπει να αναπτυχθούν κατά τρόπο που συμπληρώνει το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας. Με αυτόν τον τρόπο ο τομέας του φυσικού αερίου και του υδρογόνου μπορεί να συμβάλει στη μείωση της εξάρτησης από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα.

4.5. Η επιτάχυνση της μετάβασης στα ανανεώσιμα αέρια μπορεί να συμβάλει στη διαφοροποίηση του εφοδιασμού με αέριο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τιμές των ανθρακούχων εκπομπών για τα ορυκτά καύσιμα θα επιβάλουν τη στροφή προς τα ανανεώσιμα αέρια.

4.6. Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχουν ως στόχο να διευκολύνουν και να επεκτείνουν την πρόσβαση των ανανεώσιμων αερίων και των αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, συμπεριλαμβανομένου του υδρογόνου, στην κοινή αγορά. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προσέγγιση αυτή είναι χρήσιμη. Αρκεί όμως ώστε να συμβάλει στην επιτυχή διείσδυση των ανανεώσιμων αερίων στο ενεργειακό σύστημα; Συνεπώς, η ΕΟΚΕ προτείνει επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο να δοθεί ρητή νομική προτεραιότητα στην έγχυση ανανεώσιμων αερίων στα δίκτυα. Παρόμοιοι κανόνες σχετικά με την προτεραιότητα στην τροφοδότηση υπάρχουν σε ορισμένα κράτη μέλη για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως πρότυπο για τη μετάβαση.

4.7. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι υφιστάμενες υποδομές αερίου πρέπει να χρησιμοποιηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω κατά τρόπο ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της κλιματικής ουδετερότητας. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την ιδιαίτερη έμφαση που δίνεται στη δημιουργία μιας αγοράς και ενός δικτύου υδρογόνου. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ αμφισβητεί την ανάγκη αυστηρού διαχωρισμού των δικτύων φυσικού αερίου και υδρογόνου σύμφωνα με το δίκαιο του ανταγωνισμού.

4.8. Η πρόταση ορίζει δύο χωριστά συστήματα: ένα σύστημα αερίου, το οποίο θα πρέπει να μεταβεί από τα ορυκτά στα ανανεώσιμα αέρια, και ένα σύστημα υδρογόνου. Οι κανόνες που ορίζονται στη δέσμη μέτρων για το αέριο συνεπάγονται ότι οι απαιτήσεις που ισχύουν και για τα δύο συστήματα είναι πολύ διαφορετικές. Αυτό θα προκαλούσε εμπλοκή στις τεχνικές και οικονομικές συνέργειες μεταξύ των δύο συστημάτων. Η ΕΟΚΕ διερωτάται αν οι διαφορετικές και περιοριστικές απαιτήσεις για τα δύο συστήματα είναι αναγκαίες και αναλογικές. Θα πρέπει να υλοποιηθούν οι πιθανές συνέργειες για την από κοινού ανάπτυξη, λειτουργία και συντήρηση των δύο συστημάτων μέσω κοινής ρύθμισης. Οι ευκαιρίες σύνδεσης διαχωρισμένων τοπικών τμημάτων δικτύου θα πρέπει να καταστούν δυνατές και εκτελέσιμες.

4.9. Οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποσκοπούν στην ταχεία ανάπτυξη της αγοράς του λεγόμενου υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών καθώς και του γνήσιου ανανεώσιμου υδρογόνου. Αυτή η ευρεία προσέγγιση αποσκοπεί στην επίτευξη ταχείας και ανταγωνιστικής επέκτασης του υδρογόνου στην αγορά. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, πρέπει να διασφαλιστεί ότι το γνήσιο ανανεώσιμο υδρογόνο εξακολουθεί να έχει προτεραιότητα σε σχέση με το υδρογόνο που παράγεται με τη χρήση ορυκτών καυσίμων.

4.10. Η ηλεκτρόλυση και η αναμόρφωση ατμού είναι οι πιο γνωστές και καθιερωμένες χημικές διεργασίες για την παραγωγή υδρογόνου. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν η πυρόλυση και βιολογικές διεργασίες (ζύμωση) —καθώς και βιογενές CO_2 από την επεξεργασία βιοαερίου. Ανάλογα με τη διεργασία, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές πηγές ενέργειας ή πρώτες ύλες για την παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου, όπως η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, τα ανανεώσιμα αέρια ή ακόμη και η βιώσιμη βιομάζα. Συνεπώς, η δημιουργία μιας οικονομίας υδρογόνου αναμένεται να οδηγήσει σε συνδυασμό τεχνολογιών και μεγεθών εγκατάστασης. Η εξόρυξη υδρογόνου από το διάστημα είναι μια ακόμα επιλογή που πρέπει να αναγνωριστεί.

4.11. Καταρχήν, η ΕΟΚΕ συνιστά σχεδιασμό ανοικτής αγοράς για την ανάπτυξη μιας οικονομίας υδρογόνου, με ιδιαίτερη προσοχή στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Αυτό συνεπάγεται ότι τα ανανεώσιμα αέρια ή το υδρογόνο θα μπορούν να παράγονται τοπικά από εκτός δικτύου ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, βιογενή υπολείμματα και απόβλητα ή ανακυκλωμένα υλικά. Για τον σκοπό αυτό, απαιτείται ίση πρόσβαση σε δίκτυα και αγορές. Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους μικρότερους φορείς εκμετάλλευσης και τους νεοεισερχόμενους στην αγορά (συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών κοινοτήτων) που παράγουν ανανεώσιμα αέρια, για παράδειγμα βιομεθάνιο. Οι μικροί φορείς εκμετάλλευσης και οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά φυσικού αερίου χρήζουν ειδικής στήριξης, διότι πρέπει να πραγματοποιήσουν υψηλές επενδύσεις με σχετικά χαμηλή κερδοφορία. Τουλάχιστον οι εν λόγω φορείς εκμετάλλευσης θα πρέπει να έχουν εγγυημένη πρόσβαση στα δίκτυα διανομής.

4.12. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τον ιδιαίτερο ρόλο του βιομεθανίου στην ανάπτυξη μεγαλύτερου εφοδιασμού με ανανεώσιμα αέρια. Τον Μάρτιο του 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε έναν νέο στόχο 35 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων βιομεθανίου έως το 2030. Υπάρχουν ακόμη πολλές αχρησιμοποίητες πηγές βιομάζας που δεν ανταγωνίζονται τους στόχους της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων και της προστασίας της φύσης. Η χρήση υποπροϊόντων και υπολειμμάτων από τη γεωργία για την παραγωγή βιομεθανίου θα στηρίξει τον τομέα στη μείωση των επιβλαβών για το κλίμα εκπομπών. Αυτό θα παράσχει επίσης πρόσθετα λιπάσματα στους γεωργούς ως ένα περαιτέρω βήμα προς την κυκλική οικονομία και την περιφερειακή προστιθέμενη αξία.

4.13. Έχουν ήδη καθιερωθεί υψηλά πρότυπα ασφαλείας για το αέριο και το υδρογόνο με σκοπό την προστασία των εργαζομένων και του περιβάλλοντος. Ενόψει της μεγαλύτερης χρήσης του υδρογόνου στο μέλλον, ο ρόλος των προληπτικών μέτρων θα καταστεί ακόμη πιο σημαντικός.

5. **Ειδικές παρατηρήσεις**

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου

5.1. Το άρθρο 2 της οδηγίας παρέχει έναν νέο ορισμό για το «υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών». Οι ορισμοί για το «αέριο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών» και τα «καύσιμα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών» βασίζονται στους ορισμούς της οδηγίας για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Πρέπει να πληρούται το ελάχιστο όριο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου 70 %. Ο ορισμός του «υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών» θα πρέπει να επανεξεταστεί, προκειμένου να διαπιστωθεί αν εμποδίζει τη στροφή προς τα ανανεώσιμα αέρια. Αφενός, το λεγόμενο «μπλε υδρογόνο» (δηλαδή το υδρογόνο που παράγεται από φυσικό αέριο με δέσμευση άνθρακα) φαίνεται ότι είναι αναγκαίο, προκειμένου να επιτευχθεί σύντομα σημαντική παραγωγή υδρογόνου. Αφετέρου, η ανάγκη ανάπτυξης παραγωγής «γνήσιου» ανανεώσιμου υδρογόνου δεν πρέπει να παρεμποδιστεί ή να καθυστερήσει εξαιτίας της εύνοιας προς το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Και τα δύο θα πρέπει να διασφαλιστούν στην οδηγία. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στα ανανεώσιμα αέρια.

5.2. Το άρθρο 8 της οδηγίας προβλέπει την πιστοποίηση των ανανεώσιμων αερίων και των αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Σύμφωνα με την οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, αυτό θα γίνει με τη χρήση του συστήματος ισοζυγίου μάζας που έχει ήδη θεσπιστεί για τα ανανεώσιμα καύσιμα στον τομέα των μεταφορών. Ο κλάδος του φυσικού αερίου πιστεύει ότι τα διαφορετικά εθνικά συστήματα επαλήθευσης δημιουργούν φραγμούς στο διασυνοριακό εμπόριο ανανεώσιμων αερίων. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η διατερματική πιστοποίηση των ανανεώσιμων αερίων είναι αναγκαία, και, συνεπώς, προτείνει να θεσπιστεί εξαρχής ένα ενιαίο σύστημα σε επίπεδο ΕΕ για τα πρότυπα ποιότητας και βιωσιμότητας του φυσικού αερίου. Θα πρέπει να περιλαμβάνει επικαιροποιημένες εγγυήσεις προέλευσης, οι οποίες θα περιλαμβάνουν επίσης πληροφορίες για τα αέρια του θερμοκηπίου και κριτήρια βιωσιμότητας. Αυτό θα ενισχύσει τη ρευστότητα της αγοράς αερίου, καθώς αυτή υπόκειται σε απανθρακοποίηση.

5.3. Τα άρθρα 13 και 14 της οδηγίας θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τους «ενεργούς πελάτες» (παραγωγοί-καταναλωτές) και τις ενεργειακές κοινότητες για πρώτη φορά. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η θέση της έχει ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή [1]. Αυτό παρέχει στους πελάτες ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο προμήθειας φυσικού αερίου και μεγαλύτερο ανταγωνισμό στην αγορά φυσικού αερίου. Επιπλέον, οι καταναλωτές και οι ενεργειακές κοινότητες τονώνουν την περιφερειακή ή την αγροτική ανάπτυξη και συμβάλλουν στην ψηφιοποίηση του ενεργειακού τομέα.

[1] Γνωμοδότηση TEN/761 — Τιμές ενέργειας (ΕΕ C 275 της 18.7.2022, σ. 80).

5.4. Το άρθρο 27 της οδηγίας ορίζει ότι οι συμβάσεις προμήθειας ορυκτού αερίου πρέπει να τερματιστούν έως το 2049 ή να μην υπερβούν αυτό το χρονικό όριο. Η ΕΟΚΕ αμφιβάλλει αν η θέσπιση καταληκτικής ημερομηνίας στη νομοθεσία είναι καλή ιδέα για ορισμένες συμβάσεις προμήθειας του ιδιωτικού τομέα, καθώς αυτό ενδέχεται να αντιβαίνει στην αρχή της προσφοράς και της ζήτησης της οικονομίας της αγοράς. Από την άλλη πλευρά, για να υπάρχει συνοχή με τον δεσμευτικό στόχο για την κλιματική ουδετερότητα που κατοχυρώνεται στον νόμο της ΕΕ για το κλίμα και δεδομένης της μακράς παραμονής των αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, το 2049 είναι πολύ αργά. Εάν η Επιτροπή αποφασίσει να προχωρήσει σε καταγγελία των συμβάσεων, η ημερομηνία λήξης των συμβάσεων θα πρέπει να οριστεί σε περίπου μία δεκαετία νωρίτερα, προκειμένου να μπορέσουμε να τηρήσουμε τις περιβαλλοντικές μας δεσμεύσεις, ιδίως υπό το πρίσμα της πρωτοβουλίας REPowerEU, δίνοντας προτεραιότητα στην αναγκαία μετάβαση στην ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

5.5. Η οδηγία (άρθρο 62 και εξής) προβλέπει επίσης τον διαχωρισμό των παραγωγών, των εμπόρων, των διαχειριστών δικτύων και των διαχειριστών αποθήκευσης των δικτύων υδρογόνου, σύμφωνα με τους κανονισμούς για το δίκτυο αερίου. Η ΕΟΚΕ στηρίζει αυτήν την ανταγωνιστική προσέγγιση, αλλά επισημαίνει ότι αυτό θα μπορούσε να παρεμποδίσει χρονικά κρίσιμες πρωτοβουλίες για τη δημιουργία δικτύων υδρογόνου. Η οδηγία προβλέπει κανόνες παρέκκλισης που θα ισχύουν έως τα τέλη του 2030· συνεπώς, θα πρέπει να αξιολογηθεί περαιτέρω παράταση. Η απαίτηση νομικού διαχωρισμού μεταξύ των διαχειριστών δικτύων αερίου και των διαχειριστών δικτύων υδρογόνου θα καθιστούσε δυσκολότερη τη μετατροπή και τη δημιουργία των υποδομών που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των κλιματικών στόχων. Ένας τρόπος απαλλαγής του τομέα του αερίου από τις ανθρακούχες εκπομπές είναι η προσαρμογή και η μετατροπή των υφιστάμενων υποδομών αερίου σε μεταφορά καθαρού υδρογόνου. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν σκόπιμο να συζητηθούν εξαιρέσεις από τους κανόνες διαχωρισμού για το δίκτυο υδρογόνου. Όπως και με τους κανονισμούς για το δίκτυο αερίου, οι κανονισμοί για το δίκτυο υδρογόνου θα πρέπει επίσης να κάνουν διάκριση μεταξύ των επιπέδων των δικτύων μεταφοράς και των δικτύων διανομής και θα πρέπει να θεσπίσουν ειδικές απαιτήσεις διαχωρισμού.

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (αναδιατύπωση)

5.6. Το άρθρο 4 του αναθεωρημένου κανονισμού για το αέριο περιέχει έναν κανόνα σύμφωνα με τον οποίο ένα κράτος μέλος μπορεί να επιτρέπει χρηματοοικονομικές μεταφορές μεταξύ ρυθμιζόμενων υπηρεσιών για το αέριο και το υδρογόνο. Η ΕΟΚΕ μπορεί να στηρίξει αυτήν την προσέγγιση.

5.7. Ο κανονισμός (άρθρο 6 και εξής) προβλέπει τη χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στην αγορά για τα δίκτυα και τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης υδρογόνου σύμφωνα με τους κανονισμούς για το δίκτυο αερίου. Η ΕΟΚΕ στηρίζει αυτήν την προσέγγιση.

5.8. Το άρθρο 16 του κανονισμού προβλέπει τιμολογιακές εκπτώσεις δικτύου για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η ΕΟΚΕ στηρίζει αυτήν την προσέγγιση.

5.9. Το άρθρο 20 του κανονισμού ορίζει ότι η περιεκτικότητα σε υδρογόνο έως 5 % πρέπει να γίνεται αποδεκτή κατά τη μεταφορά αερίου μεταξύ των κρατών μελών. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί αν είναι δυνατό η περιεκτικότητα σε υδρογόνο που είναι αναμεμειγμένο στο σύστημα να υπερβαίνει το 5 %, με διασφάλιση, παράλληλα, της ομαλής λειτουργίας του δικτύου από τεχνική άποψη. Αυτό θα διευκόλυνε την ανάπτυξη της αγοράς ανανεώσιμων αερίων μέσω της ανάμειξης.

5.10. Ο κανονισμός (άρθρο 39 και εξής) προβλέπει τη σταδιακή δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου διαχειριστών δικτύων υδρογόνου (ΕΔΔΔΥ). Λόγω των πιθανών συνεργειών μεταξύ αερίου και υδρογόνου, θα πρέπει να οργανωθεί σε στενή συνεργασία με το υφιστάμενο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Αερίου (ΕΔΔΣΜ Αερίου). Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο του δικτύου αυτού για τη δημιουργία μιας εσωτερικής αγοράς υδρογόνου στην ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να διασφαλιστεί ότι το δίκτυο θα είναι ανοικτό σε νέους παράγοντες. Τα ειδικά ανταγωνιστικά συμφέροντα των ΜΜΕ πρέπει να γίνουν σεβαστά.

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας

5.11. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ ευθύνεται μόλις για το 5 % των εκπομπών μεθανίου ([2]). Η πλειονότητα των εκπομπών μεθανίου από τις εισαγωγές φυσικού αερίου προέρχονται εκτός της ΕΕ. Μια διεθνής προσέγγιση που περιλαμβάνει τις εισαγωγές ενέργειας παραμένει ουσιαστική για την καταπολέμηση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας.

([2]) Βλέπε γνωμοδότηση TEN/725 — Στρατηγική για το μεθάνιο ΕΕ C 220 της 9.6.2021, σ. 47.

5.12. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι ένα πλαίσιο της ΕΕ για τον περιορισμό ή τη μείωση των εκπομπών μεθανίου στον τομέα της ενέργειας είναι καλή ιδέα. Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να διασφαλιστεί ότι οι απαιτήσεις παρακολούθησης για τον τομέα του αερίου είναι εφικτές, για παράδειγμα κατά τη μέτρηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση των δεδομένων για τις εκπομπές. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τον καθορισμό κατάλληλων προθεσμιών επιθεώρησης για τις εγκαταστάσεις, με διάκριση μεταξύ της τεχνικής τους κατάστασης και της ηλικίας τους. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι υφιστάμενες βιομηχανικές πρωτοβουλίες για τη μείωση των εκπομπών [Σύμπραξη των τομέων πετρελαίου και αερίου για το μεθάνιο (OGMP)], καθώς και η ανάγκη ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας στο πλαίσιο πρωτοβουλιών όπως η Δέσμευση για το Μεθάνιο και ο Συνασπισμός για το Κλίμα και τον Καθαρό Αέρα.

5.13. Επί του παρόντος, μεγάλο μέρος των δεδομένων για τις εκπομπές μεθανίου από ορυκτά καύσιμα δεν αναφέρεται επαρκώς. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση, ιδίως όταν εφαρμόζονται για την πρόληψη διαρροών κατά μήκος των αγωγών αερίου. Πρωτοβουλίες όπως το Διεθνές Παρατηρητήριο Εκπομπών Μεθανίου (IMEO), καθώς και η χρήση δορυφορικών τεχνολογιών για τον εντοπισμό των εν λόγω διαρροών, θα πρέπει να εξορθολογιστούν και να λάβουν προτεραιότητα. Οι πρακτικές αδικαιολόγητου εξαερισμού και καύσης σε πυρσό θα πρέπει να απαγορευθούν στην ΕΕ. Οι εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό θα πρέπει να περιορίζονται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και καταστάσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια. Όσον αφορά το βιομεθάνιο, αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ έχουν ήδη εφαρμόσει τεχνικά και ρυθμιστικά μέτρα παρακολούθησης και αποφυγής. Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στην αξιολόγηση των εκπομπών μεθανίου κατά την εκμετάλλευση των ορυκτών.

5.14. Η ΕΟΚΕ γνωρίζει καλά ότι οι περισσότερες διαρροές μεθανίου πραγματοποιούνται εκτός της ΕΕ, και, για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαία η εφαρμογή και η επιβολή ενός προτύπου εισαγωγών της ΕΕ για τις επιδόσεις ως προς τις εκπομπές μεθανίου για τις εισαγωγές αερίου. Το εν λόγω πρότυπο εισαγωγών θα πρέπει να θέτει έναν δείκτη αναφοράς για τις αποδεκτές εκπομπές προηγούμενου σταδίου. Το πρότυπο αυτό θα πρέπει να αναπτυχθεί ήδη στο πλαίσιο του εν λόγω κανονισμού. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί η συμπερίληψη των ανάντη εκπομπών μεθανίου στο σύστημα τιμολόγησης των εκπομπών CO_2.

5.15. Η πρόταση μείωσης των εκπομπών μεθανίου επικεντρώνεται στον τομέα της ενέργειας. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη σημασία των εκπομπών μεθανίου από τη γεωργία. Όπως αναφέρεται στη στρατηγική της Επιτροπής για το μεθάνιο, οι γεωργοί θα πρέπει να λάβουν στήριξη για να μειώσουν τις εκπομπές μεθανίου. Αυτή θα μπορούσε να συνίσταται στη συμπερίληψη στην κοινή γεωργική πολιτική εντολής για την παροχή μέτρων για την ανταμοιβή της μείωσης των εκπομπών μεθανίου από τους γεωργούς.

Βρυξέλλες, 19 Μαΐου 2022.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG